The First Telugu Bi-Weekly in Andhra Desa. The only Telugu News Paper for H. E. H The Nizam's Dominions.

గోలకొండ పత్రిక

ప్రతి బుధవారము శనివారము ప్రకటింపఁబడును

హైదరాబాదు — దక్కను

GOLAKONDA PATRIKA HYDERABAD Dn.

102115

[సం]పుటము ౫ } ప్రజోత్పత్తి నామ సంవత్సర చైత్ర బ॥ ౬ బుధవారము 8-4-31 { సంచిక [illegible]

కావలెను

ఈ క్రింది ప్రాంతములనుండి గోలకొండ పత్రికకు వార్తలువ్రాయు విలేకరులు కావలయును.

౧. వనపర్తి సంస్థానము
౨. గద్వాల ,,
౩. ఆత్మకూరు ,,
౪. గోపాలపేట ,,
౫. రాయచూరు (టవున్)
౬. నిజామాబాదు ,,
౭ మహబూబునగరము ,,

ఆయా ప్రాంతములవారు విలేఖరులుగా నుండగోరిన మాకు తెలుప ప్రార్థితులు.

సంపాదకుడు

గోలకొండ పత్రిక హైద్రాబాదు

వెలమ ప్రముఖుల కర్తవ్యము

(సంఘ శ్రేయోభిలాషి)

వెలమజన సంఘము స్థాపింపబడి అయిదు సంవత్సరములు కావచ్చినది. సంఘము స్థాపింపబడిన కొన్ని దినములకే కరీంనగరమునందు వెలమ వసతి గృహ స్థాపన జరిగెను. ప్రస్తుత మీ వెలమజన సంఘముతో పాటు ఈ వసతి గృహము కూడ అభివృద్ధి జెందుచున్నటుల కాన్పించదు. వెలమజన సంఘము మహోత్సాహ పూరితముగ స్థాపింపబడెను. మహాసభయందే సంఘనిధికి ఇరువది వేల రూప్యముల వాగ్దత్తము అనాయాసముగ లభించెను. వెంటనే ముగ్గురు కార్యదర్శులును, గ్రామములందు పర్యటన మొనర్చి మరి పదివేల వరకు వాగ్దత్తములు గైకొనిరి. ఇది ఉత్సాహము తగ్గకమునుపే జరిగిన పని. వాగ్దత్తము లొనర్పబడిన ద్రవ్యమును వసూలు చేయుటకు గట్టి ప్రయత్నములైనను జరిగినటుల కనుపించదు. అధ్యక్షులు, ఉపాధ్యక్షులు లిఖించిన పెద్ద మొత్తము లుంచుకుడు కార్యభారము మీద వైచుకొని సంఘాభివృద్ధికై తీవ్ర కృషిచేయ సమకట్టిన ముగ్గురు కార్యదర్శులైన తమ తమ మొత్తములను పూర్తిగా చెల్లించిరో యని సంశయము కలుగుచున్నది. ఈ రహస్యమును ప్రధాన కార్యదర్శులు బయలుపెట్టెదరని విశ్వసించుచున్నాము.

వెలమజన సంఘ స్థితి యిటులుండ, వసతిగృహ విషయమును కూడ కొంచె మాలోచించవలసి యున్నది. ప్రథమము ఈ వసతిగృహము అన్ని జిల్లాలకు జెందిన నలుబది వేల మంది వెలమ జనులకు అందుబాటులో లేదు. ఇచ్చట ఉస్మానియా హైస్కూలు తప్ప వేరు విద్యాసంస్థ యేదియును లేదు. మహబూబునగరము నల్లగొండ, వరంగల్లు ఆదిలాబాదు మున్నగు జిల్లాలకు జెందిన వెలమ విద్యార్థులు కరీంనగరపు పేరైనను తలపెట్టరు సరికదా! కరీంనగరపు జిల్లాలోకూడ, వెలముల సంఖ్య విశేషముగా నున్న జగిత్యాల తాలూకా వెలమ విద్యార్థులందరును, జగిత్యాల హైస్కూలులో, లేక కోరుట్ల మిడిలిస్కూలులో విద్య నభ్యసించ వెడలెదరు. హుజూరాబాదు తాలూకావారు వరంగల్లునకు పోవ నిచ్చగించెదరు. కరీంనగరమునకు వచ్చు విద్యార్థులందరును అచ్చటి చుట్టుపట్లవారే! వీరిలో విశేష భాగము ప్రాథమిక విద్య నభ్యసించువారై యున్నారు. వీరు దాదాపు స్థానికులగువారగుటచే అధికాంశమువారలను దృష్టియం దుంచుకొని వసతి గృహములో చేరక ప్రత్యేకపు బసలను ఏర్పాటు చేసుకొందురు. కరీంనగర గ్రామమునం పరస్థానికులగు వెలమ విద్యార్థులు గొంపర కుండిన వసతిగృహమునందలి విద్యార్థుల సంఖ్య మాత్రము ౧౫ టికి మించలేదు. ఈ సంగతి వసతిగృహ కార్యనిర్వాహకులకు తెలియకపోదు. ఈ పరిస్థితులందు వసతి గృహమును రెండంటి సహాయములు కలిగించినను బలవంతపు బ్రాహ్మణార్థముగనే పరిణమించుచున్నది. ఈ వసతి గృహము వలన అందరికి లాభము కలుగకపోవుటచే చందాల నిచ్చువారు వెనుకంజ వేయుచున్నారు. ఇది బహిరంగ రహస్యమైనను వెలమజన సంఘ కార్యదర్శులు దీనిని బయలుపుచ్చ జంకెదరు. సత్యదృష్టితో పరికించువారికి వెలమ వసతి గృహమునకు స్థల నిర్ణయము పొరపాటుతో జరిగినదని చెప్పక తప్పదు. ఈ తప్పు నిక నైనను సవరించుకొనిన బాగుండెడిది. మొదటే అల్ప సంఖ్యాకులుగ నున్న వెలమ జనుల యందు సాంఘికాభిమానమును పెంపొందించి చీలి లు కలిగించుట మిగుల హానికరము. కాని ఈ విషయమును వెలమజన సంఘపు ప్రధాన కార్యదర్శిగారు కాని వారి అనుచరులుగాని ఉదార బుద్ధితో నాలోచించుచున్నటుల కన్పట్టదు. వీరు వెలమజన సంఘమునిన కరీంనగరపు వెలమ వసతి గృహమే యను తప్పు ధోరణిని అవలంబించినటుల యున్నది. వీరిటీవల హైద్రాబాదునందు ఉన్నతవిద్య నభ్యసించు కొందరి వెలమ విద్యార్థులకు ధన సహాయము కావలయునని శ్రీయుత మాడపాటి హనుమంతరావుగారు ప్రకటించిన విజ్ఞపనను పడవేసిన శెట్టిరి. హైద్రాబాదు నందలి వెలమ విద్యార్థులకు రెడ్డిజన సంఘమువా రెన్నియో విద్యార్థి వేతనము లొసగుచున్నారు. ఈ మాత్రమైన పనిజేయలేని వెలమజన సంఘమువలన లాభమేమియో తెలియుటలేదు. వెలమ ప్రముఖులు రెడ్డిజన సంఘమువారికి ధనసహాయ మొనర్చి, వారి ద్వార హైద్రాబాదునందలి వెలమ విద్యార్థులకు సహాయ మొనర్చినటుల చేసినచో సాంఘికాభివృద్ధియే కాక దేశాభివృద్ధిగూడ చేసినవారయ్యెదరని నా అభిప్రాయము. ఎట్లైనను వెలమ ప్రముఖులు తమ కర్తవ్యమును ఆలోచించ వలసిన సమయ మాసన్నమైనది. ఇప్పుడు సంఘ కార్యదర్శులు విపరీతాభిప్రాయములను విడినాడి, రాష్ట్రమునంతటికి జెందిన నలుబదివేల వెలమ జనుల సర్వతోముఖాభివృద్ధికి ప్రయత్నింతురని నమ్ముచున్నాను.

ప్రకటన

ఇందుమూలమున ప్రజలకు తెలియ పరుచునదేమన నగరనీటిశాఖ (మహకమేఅబ్ రసాని) యొక్క ఫిల్టరు హౌస్ను, సదరు నల్లాలు, జేరి నల్లాలు, హైదరాబాదు నగరమునందు వ్యాపించి యున్న జనసంఖ్యకు సరిపోవుటలేదు. అనేకవీధులనుండి నీరు సరిపోవుటలేదని ఫిర్యాదులు వచ్చుచుండుట్ల దీనికై నీటివసతులు హెచ్చించుటకుగాను ఈశాఖ నుండి ఒక స్కీము తయారుచేసి ప్రభుత్వమువారికి సమర్పించు కొనబడినది. ఇది త్వరలో అంగీకరింప బడునను నమ్మకము గలదు.

ఇట్టి మంజూరి అయిన పిమ్మట నీటి గొట్టములు హెచ్చింపబడును. ప్రతిచోటికి నీరు తగినంత చేరుచుండగలదు. ఈస్థితిగతు లనుసరించి ప్రజలు నీరు వృథావ్యయ పరచరని నమ్మెదను. కొన్ని గృహములలో ఉద్యానవనములు గలవు. గృహయజమానులు రాత్రింబవలు నల్లాను విడచియుంచి అవసరముకన్న హెచ్చునీరును పోగొట్టెదరు. కనుక ఇట్టి మహాశయులను కూడ నీటి యుపయోగమున తగుశ్రద్ధ పుచ్చుకొనెదరని నమ్ముచున్నాను. పలయున ప్రజలకు నీరు లేదను ఫిర్యాదు చేయుటకవకాశముండరాదు. అట్లు కాదేని ప్రజాసౌఖ్యము దృష్టి యందుంచుకొని ఈశాఖవారు ఖాస్గీనల్లాలు ఆపివేయవలసి వచ్చును. లేక వాటికి నీరు లెక్కించు యంత్రము నేర్పరచవలసి వచ్చును. నీరు తగినంత లేనందున ౧౩౪౦ ఫ. ఖుర్దాదు నెల ౧౦ తేదినుండి అన్ని నల్లాలను ఉదయము ౬ గంటలనుండి ౧౧ వరకును, సాయంత్రము ౪ గంటలనుండి ౮ గంటల వరకును, నీరు నుంచబడును. ఇతర వేళలో నిల్పివేయ బడును.

సదరు మొహతెమిం
అబ్ రసాని బల్దా

అ. భా. సహకార సంస్థల మహాసభ

శ్రీ నిజాం ప్రభువుగారి సందేశము

"మన దేశము యొక్క ప్రత్యేక పరిస్థితులననుసరించి న్యాయమైనట్టియు, చిరకాల మందువట్టియు, జాతీయ సభ్యులకు సహకారోద్యమమే యున్నది" అని అధ్యక్షులగు సర్ లల్లూభాయి శ్యామలదాసుగారు సూచించిరి

అఖిలభారత సహకార సంస్థల మహాసభయొక్క ద్వితీయ సమావేశము శనివారమునాడు టౌను హాలునందు సర్ లల్లూభాయి శ్యామలదాసుగారి యాజమాన్యమున జరిగెను. మహారాజా బహాదురును ఇతర ఉన్నతాధికారులును, ప్రముఖులును విచ్చేసియుండిరి. మహారాజా బహాదురుగారు మహాఘనత వహించిన శ్రీ నిజాం ప్రభువుగారి సందేశమును చదివిరి.

నిజాం ప్రభువు సందేశము

భారత దేశమునందలి సహకార సంఘముల ప్రతినిధులు సహకార సంస్థల ద్వితీయ సమావేశమును హైదరాబాదులో జరుపుటకు తీర్మానించినారని తెలిసి నాకు చాల సంతోషము కలిగెను. మీ అందరికి హృదయ పూర్వకముగ స్వాగతమొసగుచున్నాను. కొన్ని కారణముల వలన నేను స్వయముగ వచ్చి ఈ మహాసభను ప్రారంభింపజాలక పోయితిని. కాని నా కౌన్సిలు (ప్రభుత్వ సభ) అధ్యక్షులను సభను నా పక్షమున ప్రారంభించుటకై ఆజ్ఞాపించితిని నాకు సహకారోద్యమ లాభములపై సంపూర్ణ విశ్వాసము గలదు. దీనినే సార్వభౌముడు ఢిల్లీ దర్బారు సందర్భమున భారతీయుల కొసగిన సందేశమునందు ప్రత్యేకముగ సూచించియుండెను. ఈ యుద్యమము నా రాష్ట్రమునందు అనేక గ్రామములలో వ్యాపించినది. మహాసభ చర్చలలో మీకు జయము కలుగుగాకయని కోరుచున్నాను.

మహారాజా బహాదురు ప్రారంభోపన్యాసము

మహారాజా బహాదురు మహాసభను ప్రారంభించుచు ఇట్లుపన్యసించిరి —

మహాఘనత వహించిన శ్రీనిజాం ప్రభువుగారి అనుమతిచే ఈ అఖిలభారత సహకార సంస్థల మహాసభయొక్క ద్వితీయ సమావేశము ప్రారంభించుటకై మీ రవకాశ మొసగుటెంతయు గౌరవప్రదమని తలంచుచున్నాను. మీకెల్లరికి హృదయ పూర్వకముగ స్వాగత మొసగుచున్నాను. బ్రిటిషు ఇండియా యొక్కయు, స్వదేశ సంస్థానము యొక్కయు, సహకార సంస్థలకు మీ ద్వారా హైదరాబాదులో ఈ మహాసభ జేయుటకు తీర్మానించి యుందునన, దీనిని జయప్రదముగ జరుపుటకై మిమ్ముల నిచటికి పంపినందులకును, కృతజ్ఞత తెలుపుచున్నాను. చివరకు మిమ్మాహ్వానించిన హైదరాబాదు కేంద్ర సహకార సంఘమును అభినందించుచున్నాను.

సర్ లల్లూభాయి వంటి అనుభవజ్ఞులును, సహకార ప్రపంచములో ప్రసిద్ధి జెందినవారును, ఈ మహాసభకు అధ్యక్షులగుటచే ఈసభ జయప్రదముగ జరుగునని నాకు పూర్ణ విశ్వాసము గలదు. ఈ మహాసభ భారత దేశమునందలి ప్రతిప్రాంతముయొక్క మేలుకై లాభప్రదమగుగాక! ఈ మహాసభయందు చర్చింపబడు విషయములలో సహకారోద్యమమునకే గాక ప్రత్యేకముగ రైతులకు ముఖ్యమైనవి. పరిష్కరింపబడుననుు నమ్మకము గన్పట్టుచున్నది. మహాఘనత వహించిన శ్రీనిజాం ప్రభుత్వమువారు సహకారోద్యమము యొక్క లాభములను బాగుగ గ్రహించియేయున్నారు. ఈ ముఖ్యశాఖ యొక్క ఉద్దేశములును, లాభములును అభివృద్ధిపరచుటకును ప్రతికార్యము చేయుటకు సర్వదా సంతసము కలుగుచుండ గలదు. ప్రభుత్వము ఈ మహాసభయందు చేయబడిన సిఫార్సులను ప్రభుత్వము సంతోషముతో స్వీకరించగలదు.

అనంతరము వేమూరి రామదాసు పంతులుగారు శ్రీ నిజాం ప్రభువుగారంపిన సందేశమునకును మహారాజా బహాదురు గారికిని మహాసభా ప్రతినిధుల పక్షమున కృతజ్ఞత తెలుపుచు నిజాం రాష్ట్రములో సహకారోద్యమము చాల అభివృద్ధి చెందినదని తెలిపిరి. తరువాత మహారాజా బహాదురు వెడలిపోయిరి. అటుపిమ్మట సర్ లల్లూభాయి శ్యామలదాసుగారు అధ్యక్షపీఠము నలంకరించిరి. దివాన్ బహాదురు ఎం. ఆరావముదు అయ్యంగారు దిగువ స్వాగతోపన్యాసము చదివిరి.

స్వాగతోపన్యాసము

సహాకార సంఘాధ్యక్షులగు దివాను బహాదురు ఎస్. ఆరావముదు అయ్యంగారు స్వాగతోపన్యాసము నుండి దిగువ భాగములు ముద్రితములు —

ఈ ద్వితీయ అఖిలభారత సహకార సంస్థల మహాసభయందు మీకు హృదయ పూర్వకముగు స్వాగత మొసగుచున్నాను. హైదరాబాదు కేంద్ర సహకార సంఘ పక్షమున మీకెల్లరకు కృతజ్ఞతా వందనము లర్పించుచున్నాను. ఇట్టి మహాసభను దేశీయ సంస్థానములలో గొప్పదియగు నిరాష్ట్రముయొక్క రాజధానియందు జరుపుటకై నిర్ణయించుటెంతయు తగియున్నదని నా యభిప్రాయము.

నిజాం రాష్ట్రము

నిజాం రాష్ట్రమున సహకార పరపతి సంఘముల శాసనము ౧౯౧౧ (౧౩౨౧ ఫ) సెప్టెంబరు నెలలో అంగీకరింపబడెను. అప్పుడు చెన్న రాష్ట్రము వారగు రావుసాహెబు విజయ రాఘవాచార్యులుగారు సహకార సంఘముల రిజిస్ట్రారుగ నియమింపబడిరి. ౧౯౧౧ డిసెంబరు నెల ౨౦ తేదీన వారు చార్జి పుచ్చుకొనిరి. వారు చేసిన కార్యములలో హైదరాబాదు కేంద్రబ్యాంకు నిర్మాణమొకటి. ఇదియే హైదరాబాదు సహకార రాష్ట్రీయ బ్యాంకుగ నున్నది. ఈ బ్యాంకు యొక్క ప్రథమ అధ్యక్షులు సర్ అక్బరు హైదరీగారు ఈ భారము గత ౧౫ సంవత్సరముల నుండి అనుష్ఠానము, మర్యాదను, వగు వహించుచుండిరి.

మహాసభల వలన లాభము

ఇట్టి మహాసభల వలన నేమైన లాభము కలుగునాయని ఎల్లప్పుడు ప్రశ్నింపబడు చుండును. నా అభిప్రాయమున దీని యాథార్థ్యము దృష్టాంతములయందేగలదు. సర్ హొరేస్ ప్లంకెట్ ఆర్థరు గారిట్లు సెలవిచ్చిరి —

"గ్రామీణ జనులు జేరిన యుద్యమము లన్నిటియందును చాలమట్టుకు అపజయములే కలుగుచుండును. వ్యాపారులు అలసిపోవుదురు. నిరుత్సాహులగుదురు. తనతోడి వ్యాపారులతో కలసి మెలసి యుండుటచే వారికి ఉత్సాహము కలుగును. కష్టములు తొలగిపోవును. అతడు మరల తన కార్యమునకు గడంగును."

కొన్ని ఇబ్బందులు

సభ్యులకు తగు విద్యలేనిచో సహకారోద్యమము వారాటంకముగ నుండెను. ప్రయత్నములన్నియు నిష్ఫలమగును. సహకారోద్యమము జన సామాన్యమునకు సంబంధించినది. ఈ యుద్యమము దేశీయులందరిపై నాధారపడి యుండినలయును. మొదట సభ్యులకు సహకార సిద్ధాంతములు బోధించుటకును, సహకారోద్యమము ప్రచారము చేయుటకును జన సామాన్యమునకు విద్య లేకుండుటయే యాటంకముగ నున్నది. ఈ యుద్యమము జన సామాన్యము విద్య నేర్చుకొను వంతవరకు నిలిపి యుంచబడునా? సహకారోద్యమముగూర్చి నియమింపబడిన ఉపసంఘమువారు సంఘములలోగల చాల లోపములకు సహకార పద్ధతులు తెలిసియుండకుండుటయే కారణమని అభిప్రాయ మొసగిరి. ఒకప్పుడు చెన్న రాష్ట్రములకు గవర్నరుగ నుండిన లార్డు పెంట్లాండుగారిట్లు నుడివి యుండిరి —

"ఏదేశమునకైనను ఆదేశమునందలి ప్రజలు సుఖజీవనము గడుపుచుండుట వంతవరకు ఆదేశముయొక్క పరిపూర్ణ సౌభాగ్యమునకు ప్రమాణములని చెప్పవలెను. పరిపాలనమును ప్రభుత్వము మెచ్చుకొనుదగును. ప్రజలు సుఖజీవనము గడుపుచుండిననే ప్రజలు సుఖజీవనమున పరిపక్వమగు కాలముల ప్రభుత్వము న్యాయపరమగు. ప్రజలవద్ద సొమ్ము మూలధనము లేనిచో సొమ్ము సమ్మేళనము ఎట్లు విధింపబడవలయునో నాకు గన్పట్టుట లేదు. పరస్పర సహకారము మూలధనమునకు మార్గము చూపును. అవసరముగా రూపమైయున్న జాతియొక్క లాభప్రదమగు ప్రయత్నమునకు నూతనోత్సాహము కలిగించును."

సహకారోద్యమము యొక్క సిద్ధాంతములు ఉద్దేశములు, ఈ యుద్దేశములను సాధించు మార్గములు, బోధించుటకును, లోపములను నివారించుటకును హైదరాబాదు కేంద్ర సహకార సంఘముయొక్క ప్రచార కార్యక్రమము చేయబడెను.

కారకులెవరు?

ఈ సంస్థ ఆవిర్భావమును గుర్తించిన మహమ్మదు యార్ మహమ్మద్ హాదీ గారు వీరు సహకారోద్యమము పనిచేయుట యూరోపు ఖండమునందలి వివిధ దేశముల పర్యటనము గావించి వచ్చిన పిమ్మట ఇట్టి సంస్థలేనిది నిజాం రాష్ట్రములో సహకారోద్యమము వ్యాపింపజాలదని అభిప్రాయ మొసగిరి. ఈ సంస్థగూర్చి చెప్పునప్పుడు నేను రాజా బహాదురు వెంకటరామారెడ్డిగారి యొక్కయు, ఖదుమల్ హసన్ గారియొక్కయు, సేవను ప్రశంసించక మండజాలను.

సహకారోద్యమ వ్యాప్తి

ఈ రాష్ట్రమునందు ౧౩౩౯ ఫ లో ౪౧౬౭ సంఘములుండెను. సభ్యులసంఖ్య ౫౩౦౦౦ లు. మూలధనము ఒక కోటి తొంబదిలక్షలపై చిల్లర ఇందు బ్రిటిషు పరిపాలిత ప్రాంతములు అంతర్భూత మొనర్చబడలేదు. ఈ యుదాహరణలో ౧౩ సంఘములు గలవు సభ్యుల సంఖ్య ౫౮౦౩ మూలధనము ... లక్షల ... వేలు నిజాం ప్రభుత్వ సహకార శాఖ రిజిస్ట్రారే ఈ బ్రిటిషు ప్రాంతముల రిజిస్ట్రారుగ నున్నారు. ఈ సంస్థలన్నియు రాష్ట్రమందున సహకారోద్యమ కార్యక్రమము నిర్వహించుచున్నవి. ఈ ప్రాంతమునందలి సహకారోద్యమమునకు చేసిన మంచి కార్యములను గూర్చి చెప్పుచు గారు చేయుచున్న ప్రయత్నమును ప్రశంసించుచున్నాను.

ప్రభుత్వసహాయము

మన ప్రభుత్వమువారును, ఉన్నతాధికారులును చేయు చున్న సహాయమునకు హృదయపూర్వకముగ కృతజ్ఞత దెలుపుచున్నాను. ముఖ్యముగ మహారాజా బహాదురు, సర్ హైదరీ, కొలిన్సు గారలు వందనీయులు. ఈ కేంద్రసహకార సంఘమునకు సంవత్సరమునకు పదివేల రూపాయిలు సహకారబోధనా తరగతుల నేర్పాటుకై ఒసగబడినది. ఈసంఘ భవనముకూడ పూర్తి కావచ్చినది. ఈ భవనము గ్రంథాలయము, కొరకును ఉపన్యాసమందిరముగను, ఉపయోగపడగలదు.

గ్రామపునర్నిర్మాణము

ప్రభుత్వమువారు నిర్బంధ ప్రారంభవిద్య సత్వరము గ అమలులో పెట్టవలయునని మేము, కోరుచున్నాము. వీలయిన దీనిచే సహకారోద్యమము యొక్క ఫలితము కలుగగలదు. ఇంతియేకాక సహకారోద్యమ వ్యాప్తికిగల ఆటంకములు తొలగిపోగలవు. జపానుదేశమునందలి సహకారోద్యమము జయప్రదమగుట వలననే గ్రామాభివృద్ధి యగుచో ఇట్టి ఫలితము కలుగును.

మా ప్రయత్నము

(౧) భూమికుదువ బ్యాంకుల స్థాపన విషయమున శ్రద్ధ వహించుచున్నాము.

(౨) యాత్రికేరీపము ద్వార గ్రామవాసులకు బోధించుటకు ప్రోత్సహించుచున్నాము.

(౩) కొలపరేటివు మార్కెటింగు సొసైటీలు స్థాపించుచున్నాము. ఇటీవల కొప్పులలో ఒక (పత్తి) విక్రయసంఘము నెలకొల్పబడినది.

[౪] ప్రభుత్వము వారు నగదు అప్పుగ [తక్కావి] నిచ్చు ఏర్పాట్లు చేయుటకు ప్రయత్నించుచున్నాము.

[౫] గృహనిర్మాణ సంఘములు స్థాపింపబడను న్నవి.

[౬] పరిశ్రామికుల సహకార విధానమునకు ప్రభుత్వము సహాయము జేయబడుచున్నది.

[౭] శ్రీ నిజాం ప్రభుత్వము వారు వస్తువులు తయారు చేయుటకై తెప్పించునట్టి ముడిపదార్థములపై సుంకము తొలగించిరి.

[౮] నిజాం ప్రభుత్వమువారు ఇటీవలనే మంగీసన్న ను తీసివేసియున్నారు.

[౯] ప్రాన్సు, జర్మనిభాషలలోగల సహకారపద్ధతుల గ్రంథములు భాషాంతరీకరింపబడుచున్నవి.

మా ఆహ్వానమంగీకరించి మీరందరు ఇచటికి దయచేసినందులకు మరియొకసారి వందనము లర్పించుచున్నాను. ఇచట మీకు ఏర్పాట్లలో కలిగిన లోపములకు క్షమించెదరని నమ్ముచున్నాను.

అనంతరము సర్ లల్లూభాయి శ్యామలదాసుగారు తమ అధ్యక్షోపన్యాసమును జదివిరి. వారి యుపన్యాసమునందలి దిగువ భాగములు ముద్రితములు.

అధ్యక్షోపన్యాసము

మహా ఘనతవహించిన శ్రీ నిజాం ప్రభువుగారు మహారాజా బహాదురు ద్వార పంపిన సానుభూతికరమైనట్టియు ప్రోత్సాహకరమైనట్టియు, సందేశమునకు ఇచట సమావేశమైనవారందరి పక్షమున కృతజ్ఞత దెలుపుచున్నాను. ఇంతియేకాక మహారాజా బహాదురు ఇచటికి విచ్చేయుటకు శ్రమగొనినందులకును, ఈ మహాసభను నడపుటలో తోడ్పడునట్టి అమూల్యమగు ప్రారంభోపన్యాసము నొసగినందులకును, మనమెంతయు కృతజ్ఞులము.

ఈ సమావేశము మన సంఘపక్షమున జరిగిన మహాసభలలో రెండవది. ప్రథమ మహాసభ బొంబాయి నగరమునందు ౧౯౨౬ సంవత్సరము సెప్టెంబరు నెలలో జరిగెను. ప్రతి మూడుసంవత్సరములకొకమారు మహాసభ జరుపుట మన యుద్దేశమై యుండెను. కాని అనేక కారణముల వలన ముఖ్యముగ దేశమునందలి రాజకీయ పరిస్థితుల వలన మనము గత సంవత్సరము ఫిబ్రవరిలో మహాసభ జరుపజాలక పోయితిమి. మనకు గల కష్టములను గ్రహించి సంఘసభ్యులీ యాలస్యమును క్షమింతు

దరని కోరుచున్నాను. ఈ యాలస్యమువలన మంచి ఫలితమే కలిగెను. మనము స్వదేశ సంస్థానములలో పెద్దదియగు నిజాం రాష్ట్రమున సమావేశము కాగలిగితిమి. సహకారోద్యమము నందు బ్రిటిషు ఇండియాయును స్వదేశ సంస్థానము లును భాతృభావముతో పనిచేయగలవనియు. వ్యవసాయకులయొక్కయు వర్తకుల యొక్కయు, పరిశ్రామికుల యొక్కయు, అభివృద్ధికై పాటుపడగలవనియు చూపగలిగినవి. రాజకీయవేత్తలు సమాహారము గూర్చి ముచ్చటించక మున్నే సహకారులమగు మనము సమాహార విధాన మాచరణయందుంచి చూపితిమి. ఈ సహకారోద్యమమే బ్రిటిషు ఇండియా యొక్కయు, స్వదేశ సంస్థానముల యొక్కయు, సహకారులను ఒకచో సమావేశపరచ గలిగెను. రాజకీయములలో అనేక సంవత్సరములు పాల్గొనినట్టి నేను ఇట్టి సహకారమే రౌండుటేబిలు మహాసభ ద్వారా సమావేశము యొక్క బ్రిటిషు ఇండియా యొక్కయు ప్రతినిధులయందు కలుగుగాక యని కోరుచున్నాను.

ఇది అఖిలభారత సహకార సంస్థల సమావేశమైనను నిజాం రాష్ట్రములో గత కొన్ని సంవత్సరములలో సహకారోద్యమమునందు కలిగిన అభివృద్ధి గూర్చి తెలుపుట సందర్భము కాజాలదు. మహా ఘనతవహించిన శ్రీ నిజాం ప్రభువుగారొసగిన ఉదార ధన సహాయమునకు సహకారవాదులు కృతజ్ఞులై యుండవలసియున్నది. ఈ సందర్భమున ఈ శాఖా మంత్రులగు సర్ అక్బరు హైదరీగారి సేవ కొనియాడదగినది. వీరు అపరిమిత శ్రద్ధతో సహకార సంఘముల తనిఖీ ఉచితముగా చేయుటకై నిర్ణయించిరి. ఇది ౧౯౨౮-౨౯ సంవత్సరములో జరిగిన సహకార శాఖా రిజిస్ట్రారుల మహాసభయందు రాయలు వ్యవసాయ కమీషను నివేదికలో తెలుపబడిన ప్రకారము చేయబడిన సూచన ననుసరించియున్నది. ఇది బ్రిటిషు ఇండియాలోని రాష్ట్రములలో గూడ ఇట్టి సౌకర్యము జేయబడవలయునని కోరుచున్న సహకారవాదుల కోరికయు తీర్చబడగలదని నమ్మెదను.

ఇంతియేకాక ఈ రాష్ట్రము సహకారశాఖయొక్క ఇన్స్పెక్టరులను కేంద్రబ్యాంకుల ఇన్స్పెక్టరులే మేనేజరులుగ పనిచేయుటకు గాను మంచి మార్గదర్శక మయ్యెను. కేంద్ర బ్యాంకులు క్రొత్త యప్పులనుండి లాభము పొందుచుండుటయు, బ్యాంకు డైరెక్టరులు ప్రాథమిక సంఘములలో నేరుగ సంబంధముంచుట ప్రారంభించుచుండుటయు, సంతోషావహము.

భారతదేశము నందువలెనే ఈ రాష్ట్రమునందు కూడ కాలస్థితి అనుకూలముగ లేకుండుటచేతను ధరలు చాల తగ్గిపోవుటచేతను, ప్రాథమిక సంఘ సభ్యుల ఆర్థికస్థితి చెడిపోయెను [Offected] అయినను మొత్తముపై ఈ యుద్యమము అభివృద్ధి నొందుట సంతృప్తికరము. నిజాం రాష్ట్రము యొక్క సహకారశాఖ బీదరైతుల ఆర్థికస్థితి బాగుపరచుటయే తమ యుద్దేశముగ భావించి క్రమపద్ధతులపైన కార్యము నిర్వహించుచున్నది. నా యీ సూచనను మహారాజా బహాదురు అన్యథా భావించకుందురు గాక. ఈ యుద్దేశమే గమ్యస్థానముగ నిర్ణయించుకొనిరి. సత్యత, వ్యాపకత, కార్యము పరిపక్వముగ జరుగుచుండునంతవరకు ఉద్యమమిచట ఇతరస్థలములకన్న త్వరలో గమ్యస్థానమునకు చేరగలదు.

భారతదేశమునందలి సహకారోద్యమ పరిస్థితులను గూర్చి తెలుపుచు గత సంవత్సర మద్రాసులో జరిగిన ముఖ్యమైన విషయము వివిధ రాష్ట్రముల బ్యాంకుల విచారణ సంఘముల నివేదికలు ప్రకటింపబడుట యని తెలిపిరి. గ్రామములలో సహకారోద్యమము బాగుగ వ్యాపింపవలయుననియు, ప్రస్తుత వ్యవసాయకుల దుస్థితి తొలగుటకు సహకార పద్ధతిపై ధాన్యము విక్రయించు విధానము అభివృద్ధి చేయవలయుననియు, సూచించిరి. తమకు సహకారోద్యమముపై పూర్తి విశ్వాసము గలదని, ఈ మహాసభయందు పాల్గొని యిట్టి సంస్థల మార్గదర్శకత్వము క్రింద తాము భారతదేశములో సహకారోద్యమ వ్యాప్తికై ప్రచారము సలిపెదమనియు వాక్రుచ్చిరి. జాతీయ సత్యాగ్రహ సహకారోద్యమమే మూలాధారమని ప్రబోధించిరి.

ఉపహారవిందు

సాయంత్రమునాలుగుగంటలకు మహారాజా బహాదురు మహాసభ ప్రతినిధులకును స్థానిక ఉన్నతాధికారులకును ప్రముఖులకును విందొసగిరి. సుమారు ౫౦౦ మంది అతిథులు వచ్చియుండిరి.

ఆదివారమునాడు తీర్మానములపై చర్చ జరిగెను. ఈ తీర్మానములు రాబోవు సంచికలో ప్రకటింపబడును.

మహమ్మదీయ అఖిలపక్షసభ

ఈసభ ఢిల్లీనగరమున ఏప్రిలు ౫, ౬ వ తేదులయందు మౌలానా షౌకతలీ సా॥ యాజమాన్యమున జరిగెను. ఇందు పలుతీర్మానములు తీవ్రముగ నిరసింపబడెను. సాయుధ అధికారము సంస్థానపతులకేకాని సంస్థానప్రజలకియ్యగూడదనియు ప్రత్యేక నియోజకవర్గము లుండవలయుననియు తీర్మానములు గావింపబడెను.

గోలకొండపత్రిక

ప్రజోత్పత్తి నామ సం॥ర చైత్ర బ॥ ౬

బుధవారము

అఖిలభారత సహకార సంస్థల మహాసభ

అఖిల భారత సహకార సంస్థల మహాసభ యొక్క ద్వితీయ సమావేశము గత శని, ఆదివారములయందు జయప్రదముగ జరిగెనని తెలుపుట కెంతయు సంతసించుచున్నాము. ఈ మహాసభను స్వదేశసంస్థానములలో పెద్దదియగు నీ రాష్ట్రమున కాహ్వానించుట ప్రశంసనీయము. మాకు తెలిసినంతవరకు అన్ని జాతులవారికిని అన్ని వృత్తులవారికిని అన్ని తరగతులవారికిని, సంబంధించిన అఖిలభారత మహాసభ నిజాం రాష్ట్రమునం దింతవరకు జరిగియుండలేదు. దేశాభివృద్ధికి, ప్రజల సౌభాగ్యమునకును, సాంఘిక, నైతిక, రాజకీయోన్నతికిని మూలకారణము సహకారోద్యమము. అట్టి మహాసభ ఈ రాజధానియందు జరుగుటచే సహకారోద్యమము నందీ రాష్ట్రమెంత మాత్రము వెనకబడి యుండలేదని విదితమగుచున్నది.

సన్మాన సంఘాధ్యక్షులగు నవాబ్ బహాదుర్ ఎస్. ఆరావముదు అయ్యంగారు తమ స్వాగతోపన్యాసమునందు నిజాంరాష్ట్రమున నీయుద్యమ మెంతవరకభివృద్ధి జెందినదో దీనికి కేంద్ర సహకారసంఘ మెంతవరకు తోడ్పడినదో వివరించిరి. మన ప్రభుత్వము వారు చేయుచున్న ధనసహాయమును, ఉన్నతాధికారులు జూపుచున్న శ్రద్ధను, ప్రశంసించిరి. మహాసభలు జరుపుటచే ఉద్యమ ప్రచారకులకు నూతనోత్సాహము కలుగునని సూచించిరి సర్ లల్లూభాయి శ్యామలదాసుగారు మన రాష్ట్రమునందు సహకారోద్యమాభివృద్ధిని కొనియాడిరి. ఈ యుద్యమమువలన రైతులకును పారిశ్రామికులకును ఎట్టి లాభములు కలుగునో వివరించిరి. దేశము యొక్క సర్వతోముఖాభివృద్ధికి సహకారోద్యమే మూలాధారమని ప్రబోధించిరి

ఈ మహాసభయందు గావింపబడిన తీర్మానములలో ముఖ్యమైనది అఖిలభారత సహకార మహాసభ నొకటి జరుపుటకై సూచించుట. ఇంతవరకు రాష్ట్రీయ మహాసభలు, రాష్ట్రీయ బ్యాంకుల మహాసభలు వేర్వేరుగ జరుగుచున్నవి దీనికి బదులు అఖిలభారత సహకార సంఘముల మహాసభను జరిపి బ్రిటిషిండియ యొక్కయు స్వదేశ సంస్థానముల యొక్కయు సహకారశాఖాధికారులందరు ఒకే విధమగు పద్ధతి నిర్ణయించుకొని సహకారోద్యమమును వ్యాపింపజేయుటకై ఏకపద్ధతిపై యుద్యమమును నడిపింపబడగలదు. ఇంతియేకాక ఒకరాష్ట్రముయొక్క పరిస్థితులనుండి వేరొక రాష్ట్రమువారు లాభము పొందుటకును, మార్గమేర్పడ గలదు

రెండవ ముఖ్య తీర్మానము రాష్ట్రీయ ధాన్యవిక్రయ సంఘముల నుస్థాపించుట గూర్చినది. కృషీవలులు తాము పండించు ధాన్యమునకు సరియైన వెల లభించకుండుటచే నష్టముల పాలగుచున్నారు పంటల పైననే రైతులకు రూపాయిలవసరముండును. ఆ సమయముననే ధాన్యపు ధరలు తగ్గియుండును. కాని సహకార విక్రయ కేంద్రములను స్థాపించుచో కృషీవలులు పండించు ధాన్యము ఒకచో సమకూర్చి తగు వెలయున్నప్పుడు విక్రయించుటకు వీలగును. దీనిచే వచ్చు లాభము మధ్యవర్తియగు సాహుకారు పొందకుండ సభ్యులకే జెందగలదు. మన ప్రభుత్వము వారీ విషయమున శ్రద్ధ జూపుచున్నారు. త్వరలో ఇట్టి విక్రయ కేంద్రముల స్థాపింప బడుననుటకు ఆశ గలదు.

ఇంతియేకాక ఈ సభయందు వేమవరపు రామదాసు పంతులుగారిచే ప్రవేశ పెట్టబడిన సంఘముల తనఖీ గూర్చిన స్కీముపై తీవ్రముగ చర్చ జరిగిన పిదప నామోదింపబడెను. దీని ప్రకారము సంఘముల పరిశీలించు బాధ్యత కేంద్ర బ్యాంకులపై నుండగలదు. లెక్కల తనఖీ రాష్ట్రీయ సహకార సంస్థ చేయవలసి యుండును దీనికి జిల్లా సంస్థలుకూడ నుండగలవు. అఖిల భారత సహకార పత్రికకూడ కొంత చర్చజరిగిన పిమ్మట ప్రచురించుటకై తీర్మానింప బడెను.

ఈ మహాసభ నిచటికాహ్వానించిన హైదరాబాదు కేంద్ర సహకార సంఘమువారు ప్రశంసనీయులు. ఈ సంస్థ వలననే నీ రాష్ట్రములో సహకారోద్యమము వ్యాపించుటకు వీలుకలిగినది. ముఖ్యముగ సహకార శాఖను సంస్కరించి, సరియైన పద్ధతులపై ఉద్యమమును నడుపుటకు మార్గమేర్పరచి, స్వల్ప కాలములోనే అఖిల భారత సహకార సంస్థల మహాసభను కూడ నాహ్వానించు నంతటి స్థితి యీ రాష్ట్రమునకు కలిగించిన ఈ శాఖా కార్యదర్శులగు కాలిన్సుగారభివందనీయులు. వీరి ప్రయత్నముచే ఈ రాష్ట్రమున సహకారోద్యమము గ్రామ గ్రామమునకు వ్యాపించుగాత!

కలహ బీజములు

ఈ రెండుమూడు వారములనుండి భారత దేశమున విషవాయువులు వీచినవి. మూడేండ్ల క్రిందట సంవత్సరము నుండి భారతీయులలో యుద్భవిల్లిన స్వాతంత్ర్యేచ్ఛను తలక్రిందుల జేయుచున్నవి. ప్రథమమున బెనారసులో కలహ బీజములు విత్తబడెను. అవి కాన్పూరులో మొలకలెత్తి శాఖోపశాఖలయ్యెను. ఉత్తర దేశమునందలి యీ బీజములే తక్షణ ఫలమున క్షేత్రములకు ప్రస్తుతము ప్రయత్నించు సూచనలు పొడకట్టుచున్నవి. ఇందుకు మన రాజధానియందీ వారమున జరిగిన మత విషయిక చర్చలే నిదర్శనము

కొందఱు "సారే సంసార్ కో ఆర్య బనావో" అనగా ప్రపంచము నంతయు ఆర్యగా మార్చుము అను వాక్యమునుండి ఇతరమతస్థులలో ద్వేష భావములు పొడసూపుటకు కారణమయ్యెనని తలంచుచున్నారు దానికి తోడుగ ఆర్యసమాజ వార్షికోత్సవ సందర్భమున నొసగబడిన యుపన్యాసములు ఉద్రేకము కలిగించెనని భావించుచున్నారు. ఇది యెంతవరకు సత్యమో ఆ సభలయందు పాల్గొనిన వారికి తెలియకపోదు. ఆ ఉపన్యాసముల వలన తమ మతమునకు హాని కలుగుచున్నదనియు, అపోహములకు తావొసగ బడెననియు, తలంచి మొన్న సోమవారమునాడు ముసల్మానుల సేవా సంఘమగు అంజుమనె ఖాదిముల్ ముసల్మీను వారు విక్టోరియా కంపౌండులో సభ జరిపిరి. ఇందు "ఫారోక్" పత్రికా సంపాదకులగు మీర్ ఖాసిం అలీ సా॥ ఇస్లాం మతము ప్రపంచ మంతటను వ్యాపింపదగిన మతమనియు, కాని ఆర్యసమాజీయులు చెప్పునట్లు వైదిక మతమట్లు కాదనియు, పలయనవుడు ఒకటిన్నర వేదమే కలదనియు, వేదభాష మృతభాషయనియు, వేదములను చదివించు వారును, చదువు వారును లేరనియు, నుడివిరి. దీనికి ఉపన్యాసకులు వారికి తోచిన యుదాహరణముల నిచ్చిరి. హేళన వాక్యములను బలికిరి వీరి యుపన్యాసమునందు సూచించిన విషయములెంతవరకు నిజమో, వీరవలంబించిన విమర్శనా పద్ధతి సహేతుకమైనదో కాదో, తెలుపుట వైదిక మతావలంబుల ధర్మమై యున్నది. కాని ఈ మౌల్వీ సా॥ యుపన్యాసము వలన ప్రజలలో నుద్రేకము కలుగలేదా? "సారే సంసార్ కో ఆర్య బనావో" అను వాక్యముచే శాంతికి భంగము కలుగునని సూచించిన వారిని ప్రశ్నించుచున్నాము.

ఎవరి మతము వారికి ప్రియమైనది. హిందువులకు రాముని పైనున్న భక్తి ప్రేమ ముసల్మానులకు రహీం పైనను, క్రైస్తవులకు ఏసుక్రీస్తు పైనను, ఉండును. ఒక మతమువారికి వేరొక మతస్థుల పద్ధతులు విపరీతముగ తోచును. ఇది మనుజ స్వభావము. ఈ స్వభావమును మార్చుట దుస్సాధ్యము. మతము నకు ప్రాముఖ్యత నొసగరాదని రాజకీయవేత్తలిపుడు భావించుచున్నారు. ముఖ్యముగ దాస్యమునందున్న భారత దేశము మతమును కట్టిపెట్ట వలయునని సూచించుచున్నారు. అట్టిచో మత ప్రచారము నకై పూనికొని సాంఘిక కలహములు చెలరేపుట భావ్యము కాదు. మత కలహము లింతవరకు చాల నష్టము కలిగించినవి. దేశీయులు తమభావములు మార్చుకొనకున్న ముందింకను కష్టములు హెచ్చగలవు. గాంధీ మహాత్ముడు, మౌలానా అబుల్ కలాం ఆజాదు వంటి నాయకులు హిందూ ముస్లిం ఐక్యతకై పాటుపడుచున్నారు. దాస్య విముక్తికై ప్రయత్నించుచున్నారు. అట్టియెడ దేశీయులు కలహ బీజములను విత్తుటకై పూనుకొనుట సంభావ్యము గాదు. ఇకనైనను దేశీయులు కనులుదెరచి మూర్ఖపు పట్టుదలలను మానుకొందురు గాక!

స్థానిక వార్తలు

ఇస్లాం మతమే ప్రపంచములో వ్యాపింపదగినది

సోమవారమునాడు రాత్రి ౭_30 గంటలకు వికారాబాదు రోడ్డులోని ఖాదిముల్ ఇస్లామ్ సంఘ పక్షమున నొక బహిరంగ సభ జరిగెను. మౌల్వీ ఒమారతు అహమ్మదుఖాన్ సా॥ అధ్యక్షత వహించిరి. ‚‚షారూక్'' పత్రికా సంపాదకులగు మౌలానా కాసిం అలీ సా॥ తాహర్ ఇస్లాం మతము ప్రపంచములో వ్యాపింప దగినదని నిరూపించుచు హిందువులవద్ద అసలు వేదములు లేవనియు ఇపుడున్న వేదములు జర్మనీనుండి కొని తెచ్చినవనియు, ఇవికూడ అసంపూర్ణము లనియు తెలిపిరి. వేదభాష మృతభాష యనియు వేదములను సమగ్రముగ జదివినవారును, చదివించు వారును లేరనియు సూచించిరి. ఆర్యమత మెన్నటికి ప్రపంచము నంతటను వ్యాపించదగినది కాదని పలికిరి.

పవిత్రమగు ఖురాను గ్రంథము అరబ్బీల వృద్ధుల జనుపుగరానియు, అరబీ భాష తెలిసినవారు ఇస్లాం మత రాజ్యములందేగాక ఇతర దేశములందు గలరనియు అందుచేతనే ఇస్లాం మతము అభివృద్ధి నొందినదనియు, మందభివృద్ధి నొందదనియు, వాక్సాతిరి సత్యార్థప్రకాశయను శ్రీద యానంద సరస్వతి స్వాములవారి గ్రంథమునుండి అచమనము, మార్జనము హోమము, ప్రాణాయామము గూర్చి వ్రాసిన భాగముల జదివి ఇవి ఆచరణ యోగ్యములు గావని హేళన పరచిరి. చివరకు సనాతన ధర్మీయులు ఆర్యసమాజికుల హేళన పరచుచు ప్రకటించిన పటము లను జూపిరి. సభయందు ఒక అంగ్లేయుడు, మరియొక హిందువును కొన్ని ప్రశ్నలు వేయగా మౌలానా అబుల్ ఆత పుల్లాన॥ కురాను ఆయతులను దివి విశదీకరించిరి. రాత్రి ౧౧_30 గంటలకు సభముగిసెను.

ఆంధ్ర నాయకులు

దేశభక్త కొండా వేంకటప్పయ్య పంతులు, అయ్యదేవర కాళేశ్వరరావు, మాగంటి బాపినీడు, సుభద్రమ్మ గారలు నిన్న 3_౪౫ గంటలకు కంచీ కాంగ్రెసునుండి ఇచటికి వచ్చిరి. మాడపాటి హనుమంతరావు పంతులుగారు వీరి కాతిథ్యమొసగిరి. సాయంత్రము ౬ గంటలకు యువజన సంఘ పక్షమున స్వదేశీలీగు హాలులో సభ జరిగెను. అందు పైవారలు ఉపన్యసించిరి. రాత్రి ౯ గంటలకు బెజవాడ మెయిలులో బయలుదేరిరి. ఇదే బండిలో బులుసు సాంబమూర్తి గారు కూడ పోవుచుండిరి. ఆంధ్రనాయకు లొసగిన యుపన్యాసములు రాబోవు సంచికలో ప్రకటింపబడును.

హజ్ యాత్రికులు

శనివారమునాడు హైదరాబాదు హజ్ యాత్రికులు బొంబాయికి వెడలిరి. అటనుండి వీరు మక్కాకు బోవుదురు. ఈ యాత్రికుల సాగనంపుటకై నాంపల్లిస్టేషను వద్దకు ౧౫౦ వేలమంది ముసల్మానులు వచ్చియుండిరి. ‚‚అల్లాహు అక్బరు'' అను ధ్వనులు మిన్నుముట్టుచుండ రైలుబండి బయలుదేరెను.

జొన్నలపై ఎగుమతి పన్ను

తెల్లజొన్నలపై ఎగుమతి పన్ను పల్లాకు ౧౦ అణాలుండెను. ఇప్పుడు ధర తగ్గిపోవుటచే శ్రీ నిజాం ప్రభువుగారి ఫర్మాను ప్రకారము పల్లాకు ౫ అణాలు చేయబడినది.

శ్రీ నిజాంప్రభువు

మహా ఘనతవహించిన శ్రీ నిజాం ప్రభువుగారు నేడు ౫_30 గంటలకు గుల్బర్గానుండి వచ్చేదిరి.

వ్యవసాయ సంఘము

ఫార్మింగు అసోసియేషన్ కై కృష్ణయ్య గారు తెలుపుచున్నారు.

రైతుల వ్యవసాయిక, ఆర్థిక పరిస్థితులు అభివృద్ధి పరచుటకై గాను ఫార్మింగు అసోసియేషన్ అను పేరుతో నొక సంఘము వ్యవసాయ శాఖాధ్యక్షుల కార్యస్థానమునందు స్థాపింప బడినది. ఇష్టముగలవారు సభ్యులుగా చేరదలచినచో వారు ఫార్మింగు అసోసియేషన్ కార్యాలయము వ్యవసాయ శాఖాధ్యక్షుల కార్యస్థానము, సైఫాబాదు, హైదరాబాదకు వ్రాసి సంబంధ్రములు తెప్పించుకొనవచ్చును.

అధ్యయన ఉత్సవము కండికల్ మెట్టు

గౌలీపురం దర్వాజ వెలుపల కండికల్ మెట్టు రామచంద్రరావు కోవెలలో చైత్రబ ౬ మొదలు వైశాఖ శు ౫ వరకు అనుదినములు అధ్యయన ఉత్సవమును. ౧౦ దినములు రామానుజస్వామి ఉత్సవమును, జరుగునని దేవాలయ కరణులును, నిరస్తోగాయలును నగు కొంపల్లి రామచంద్రరావు ఐ నరహరిరావు గార్లు తెలుపుచున్నారు.

ఉపన్యాసములు

చైత్ర ఒ॥ ౧౧ సోమవారము మొదలు ౧౪ గురువారము (ఖుర్దాదు ౫ వ తేదినుండి ౧౧) వరకు ప్రతిదినము సాయంత్రము ౫ గంటలనుండి ౯ గంటలవరకు నల్లగొండలోని సమగిరియందు పండిత రామచంద్రజీగారి ఉపన్యాసములు జరుగును.

అ. భా. వైద్యమహాసభ

అఖిలభారత వైద్యమహాసభ ఈనెల ౨౫ వ తేదినుండి ౨౮ తేదివరకు పూనాలో జరుగును.

భగత్సింగు పాత్ర

ఉడిపికి నాలుగుమైళ్లదూరమునవున్న కోటపాడులను గ్రామములో ౧౨ వ ఏప్రిలుమున నాటకములు నడుచుచుండగా లాహోరు ఉరితీయబడిన దేశభక్తుల ప్రదర్శించిరి. భగత్సింగు పాత్రధారిని చెట్టుకొమ్మకు వ్రేలాడగట్టగా అతనివాని ప్రాణములు పోయెను.

కాంగ్రెసు ఉపసంఘములు

అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘమువారు జాతీయ పతాకము, రంగుల గూర్చియు, పూర్ణస్వరాజ్య తీర్మానము గూర్చియు ప్రభుత్వ ఋణముల గూర్చియు, ఉపసంఘముల నియమించిరి.

మహాత్ముని ఆరోగ్యము

జైలునుండి వెడలినప్పటినుండి గాంధిమహాత్ముడు హరిజనోద్ధరణ ప్రచారము చేయుచుండుట చేతను, ప్రచారము చేయుచుండుట చేతను, ఆరోగ్యము చెడినదని డాక్టరు అన్సారిగారు ప్రకటించుచున్నారు. మహాత్ముడిపుడు ఢిల్లీలో హిందూ ముస్లిం సమస్య పరిష్కారమునకై ప్రయత్నించుచున్నాడు. కొద్దిగ జ్వరముకూడ వచ్చినది. కనుక మహాత్ముడు అస్వస్థుడు. జలంధరుకు వెళ్లజాలడు.

ఆంధ్రుల ఉన్నత పాఠశాలానిధి

౭—౬—3౦ వరకు

వాగ్దానములు

	రు.	అ.	ప
ఇదివరకు ప్రకటింపబడినది	౨౯౬౭	౧౦	౦
శ్రీయుత అక్కినేపల్లి జానకి రామరావుగారు	౫౦౦	౦	౦
డాక్టరు పండిట్ రామస్వామి నాయుడుగారు	౧౦౦	౦	౦
శ్రీయుత చలమారెడ్డిగారు	౫౦	౦	౦
„ మూసెట్టి హనుమంతుగారు	౨౫	౦	౦
„ తుంగా రామన్నగారు	౨౫	౦	౦
„ పి. యస్. శర్మగారు బి. ఏ. ఎల్.ఎల్. బి	3౫	౦	౦
యువజన సంఘసభ [౧3-౬-3౦] లో భిక్ష.	౨	౯	౪
మొత్తము	3౨౫౫	3	౪

వసూళ్లు

ఇదివరకు ప్రకటింప బడినవి	౨౦౧	౧౦	౦
శ్రీయుత తుంగా రామన్నగారు	౨౫	౦	౦
యువజన సంఘసభలో భిక్ష	౨	౯	౪
మొత్తము	౨౨౯	౩	౪

సు. ప్రతాపరెడ్డి
మా. హనుమంతరావు
ఆం. కే. సంఘ కార్యదర్శులు.

నవ్వండి బాగా నవ్వండి

బహాదుర్!

యువకుడు: (కోత్వాలుతో) సర్కార్! నన్ను మీ పోలీసు జవానులలో అవ్వల్‌దర్జాలో చేర్చుకొనక తప్పదు. మా నాయన గొప్ప బహద్దరుగా నుండెను. ఆయన జర్మను యుద్ధములో పది జర్మనుల కాళ్లు కోసుక వచ్చియుండెను.

కోత్వాలుసాబ్: (నోరు తెఱచి) అరే కాళ్లెందుకు కోసినాడు. తలకాయ లెందుకు కోసుకొని రాలేదు.

యువకుడు: హుజూర్! ఆపని చేసేవాడే కాని ఆ శవాల తల లెవ్వరో యింతకుముందే కోసుకొని పోయియుండిరి!

వకీలుసాబ్

ఒకడు: ఓయ్! నేను నాకొడుకును వకీలుపని కేర్పాటుచేయవలెనని తలచుకొన్నాను ఏమంటావ్.

ఇంకొకడు. అరే! అట్లాయెందుకు చేస్తావు. ఆ అబ్బాయిని స్కూల్‌మాస్టరుగా చేస్తే బాగుంటుంది.

ఒకడు: కాదోయ్! మాపిల్లవాడు చిన్నప్పటినుండి యెన్నడూ నిజము చెప్పినవాడుకాదు. అందుచేత వకీలువృత్తే బాగుంది.

టికెట్

రైలధికారి ఏదీ టికెట్! టికెట్!

ప్రయాణికుడు (టికెట్ లేని వాడు) జేబులన్ని వెతక నారంభించి — ఉండవయ్యా! అది యేడుందో వెతకాలె.

రైలధికారి: మళ్లీవస్తాను తయారుగా పెట్టుకోనుండు.

కొంతసేపటికి మరలవచ్చి విచారించగా

ప్రయాణికుడు: (వ్యసనముతో) దొరకలేదండీ!

అధికారి: పర్వాలేదులే. నీవు దిగేచోట నీసంగతి విచారించుకుంటాను.

ప్రయా: పర్వాలేదంటా వేమయ్యా! టికెటుపోయిన తర్వాత నేనెవకు పోతున్నాను నాకెట్లు గుర్తుపడాలె! నీవేచెప్పు మరి—

మళ్లీవచ్చినావ్

మున్సిపు, (దొంగతో) అరే! ఇది నాలోతూరి నీకు సజా కావడం, నీవుమళ్లీ నావద్దికి రావద్దని చెప్పలే!

దొంగ. సర్కార్ నాదేమి తప్పులేదు. ఈజవానుతో నేనదేమాట చెప్పితిని. కాని వినకుండా పట్టుకవచ్చినాడు.

రైలుమీద పోయ్యింది

ఒకడు: ఈవాళ నామీద రైలు పోయ్యింది.

ఇంకొకడు: అయితే నీవెట్లు బ్రతికివస్తివి.

ఒకడు: నేను వారధిక్రింద వుంటిని — రైలువారధిమీద పొయ్యింది.

అంత సిగ్గులేదు

మున్సిఫ్ [నేరస్థునితో] అరే నీవు మాటిమాటికి కచ్చేరీకి వచ్చుటకు సిగ్గులేదా?

నేర—సర్కార్ మీ్వారు వచ్చినట్లు నేను దినమూ రావడములేను.

కూలీ

కూలీ కూలీ నాసామాను పోయింది!,

కూలీ— అయితే యింక కూలీతో ఏమిపనయ్యా!

మొదటి మొకద్దమా,

నాజిం—[దొంగతో] ఇకెన్నిమారులు శిక్షఅయింది

దొంగ— అయిదుమార్లు.

నాజిం— మొదటి విడవ అయివుంటే రియాయతు చేస్తుంటి.

దొంగ— మా వకీలు కోసరమన్నా చెయ్యండి ఆయనకిదే మొదటి మొకద్దమా.

సహకారము కామధేనువు

నరసింహదేవర సత్యనారాయణ గారి యుద్బోధ

నేటి సాయంత్రము 6-20 గంటలకు దివాన్ బహాదురు ఆరావముదు అయ్యంగారు బి.ఏ.బి.ఎల్ ఓ. బి. యి. గారి యాజమాన్యమున కృష్ణదేవరాయాంధ్రభాషా నిలయమున ఆంధ్ర యువజన సంఘము పక్షమున నొక సభ సమావేశమయ్యెను ఈ సభ అఖిల భారత సహకార ద్వితీయ మహాసభకు విచ్చేసిన గౌరవనీయులగు వి. రామదాసు పంతులు సహకారోద్యమమునందు విశేష కృషి సలుపుచున్న శ్రీ నరసింహదేవర సత్యనారాయణ భారతీసేవా సంఘ (సర్వెంట్సు ఆఫ్ ఇండియా సొసాయిటి) సభ్యులగు శ్రీ వాజిపేయ వేంకట సుబ్బయ్య గారల సహకారోద్యమము గూర్చిన యుపన్యాసముల వినుటకు సమావేశపరుపబడెను సభకు ఆంధ్ర ప్రముఖులగు రావు బహాదురు సామల వేంకటరెడ్డి రాజా బహాదురు పిల్లె ప్రొఫెసరు సిరుగూరి హనుమంతరావు మాడపాటి హనుమంత రావు గారలు మొదలగువారు విచ్చేసిరి. యువజనుల సంఖ్య హెచ్చుగానుండి అత్యుత్సాహులుగా గనుబడుచుండిరి.

శ్రీయుత మాడపాటి హనుమంత రావు పంతులు గారు దివాను బహాదురు ఆరావముదు అయ్యంగారిని అధ్యక్ష పీఠము నలంకరించుటకు కోరుచు నేడు మన ఆంధ్ర సోదరులకు వి. రామదాసు సత్యనారాయణ వేంకట సుబ్బయ్య గారల ఉపన్యాసములను వినుటకు ఈ సభ సమావేశపరుపబడెననియు రామదాసు పంతులు గారు కొన్ని కార్యముల వలన ఢిల్లీకి వెడల వలసివచ్చెననియు అందుచే వారు కృష్ణదేవరాయల ఆంధ్రభాషానిలయమునకు విచ్చేసి భాషానిలయమును తిలకించి పోయిరనియు ఈ సభకు సహకారోద్యమము నందు విశేష కృషి సలుపుచున్నట్టి దివాన్ బహాదురు ఆరావముదు అయ్యంగారిని అధ్యక్షులుగ నుండుటకు కోరుచున్నామనియు నుడివిరి దీనిని రెడ్డి విద్యాలయ విద్యార్థియగు భాస్కరరావు గారు బలపరచిరి అంత సద్యస్యులు కరతాళ ధ్వనుల మధ్య అధ్యక్ష పీఠము నలంకరించిరి.

అధ్యక్షులు శ్రీ నరసింహదేవర సత్యనారాయణ గారిని సభ్యులకు పరిచయము చేయుడని సిరుగూరి హనుమంతరావు గారిని కోరగా వారు సత్యనారాయణ గారు తనకు సుమారు ౨౦ సంవత్సరములనుండి పరిచయస్థులనియు తాము మదరాసు విశ్వవిద్యాలయమున విద్యార్థిగానుండు సమయమున సత్యనారాయణ గారు భారతి సేవకా సంఘమునందు విశేషకృషి సల్పెడివారనియు వీరు సహకారమునందు విశేషానుభవముగలవారనియు తెలిపిరి శ్రీయుత గాడేపల్లి సూర్యప్రకాశ రావు గారును సత్యనారాయణ గారు తమకు పూర్వస్నేహితులనియు వారొనర్చిన పెక్కు మన కార్యములను తెలుపుచు నుపన్యసించిరి

తదుపరి శ్రీ వాజిపేయ వేంకట సుబ్బయ్య గారు సత్యనారాయణ గారిని పరిచయమొనరించుచు సహకారోద్యమము సుమారు ౨౫ సంవత్సరములకు పూర్వమే ప్రారంభింపబడినను పట్టణవాసులకేగాక పల్లెవాసులకును లాభకారి యయ్యెనని గ్రామ

భావలోకనము వలన తెలియుచున్నదనియు తామీ యుద్యమమే తీరున గలదో యని చూచుటకు చాల గ్రామములకు వెళ్లితిమనియు అందు పెక్కు గ్రామములలో నీ యుద్యమము నిరుత్సాహకరముగా నుండెననియు ఒక అలమూరు నందు మాత్రమిది యుత్సాహకరముగా నుండెననియు అందుకు కారణము సత్యనారాయణ గారి కృషియే యనియు అచట ఈ యుద్యమము వలన నెందరో నిరుద్యోగులుగా నున్న వారిపుడు కృషికులై సౌఖ్యము నొందుచున్నారనియు స్త్రీలు గూడ నీ సంస్థల యందు ఋణముల గైకొని నెయ్యి మొదలగు వ్యాపారముల నొనర్చుచున్నారనియు నొక గొల్ల మొదట పేద దరిద్రుడై యుండి సహకార సంఘము నొద్ద ఋణముగైకొని దాసిచె గొరెలను గొని యిపుడు అభివృద్ధిని పొంది ఏబది గొర్రెలను సంపాదించుకొనుటయే గాక సుమారు మూడు నాలుగు వందల రూప్యములను గడింపగలిగెననియు ఈ యుద్యమముచే సాంఘిక రాజకీయ నైతిక జీవనమునకు సహకారియై యుండగలదనియు తెలిపిరి.

పిమ్మట శ్రీ నరసింహ దేవర సత్యనారాయణ గారు గ్రామ పునరుద్ధరణకు సహకారోద్యమ అవసరము గూర్చి నుపన్యసించుచు నిట్లు నుడివిరి.

నేను విద్యార్థిని నేను సహకారోద్యమమే యే ప్రాంతములందెట్లు జరుగుచున్నదో తెలిసికొని దాని ఉత్కృష్ట విధానము నాచరణలోనికి దెచ్చుటయేనా ముఖ్యోద్దేశము. సహకారోద్యమము బీదజనులకు కల్పవృక్షము కామధేనువు పదునెనిమిదవ శతాబ్దము లోనిది పాశ్చాత్య దేశములలో ప్రారంభింప బడెను అచ్చట అనగా ఇంగ్లాండు నందు కర్మాగారములందు కూలీలను యంత్రములుగా భావించగ వారు తాము మనుజులని తెలిసికొనుట దుస్సహమయ్యెను సహకారోద్యమము నందు ఎపుడు వీరు చేరిరో సహకారోద్యమము మెపుడు యింగ్లాండునందు తలయెత్తెనో అపుడే ధనవంతులగు వారిపట్ల కూలీలు తమ విముఖతను జూపుచు నొక విప్లవము బయలు దేరదీసిరి. పాశ్చాత్యసంపర్కము వలననే సహకారోద్యమమును మనదేశమునందు ప్రబలెనను నవ భ్రాంతిలో నేను లేను ఈ యుద్యమము పూర్వ కాలమునుండియు మనదేశమునందుండెను కాని మధ్యనది మంతరించెను ఇందులకు కొంతవరకు మన పూర్వికుల గ్రామ జీవితమును వారి సహకారోద్యమమును పరికింతము ముందు నీటినిగూర్చి యెత్తుకొందము గ్రామస్థు లందరును కలిసియొక తటాకమును నిర్మించిరి దానిపై ధనవంతులు

మొదలుకొని నిరుపేదల వరకును సమానాధికారమే యుండెను. ధనవంతులగువారు బంగారు పాత్రయందు నీరుదెచ్చుకొను చుండిరి అంతకు తక్కువవారు ఇత్తడి పాత్రలలో తెచ్చుకొను చుండిరి నిరుపేదలగువారు మట్టికుండలలో తెచ్చుకొను చుండిరి కాని యందరును నదే నీరును తెచ్చుకొను చుండిరి గాలి నీరు మొదలుకొని వారునిత్య జీవిత పదార్థము లన్నియు నీ సహకార విధానము వలననే జరుగుచుండెను రాజ వీధిని చూచుడు దీనిపై నందరికిని నే నాధికారమే జలదు ప్రాచీన కాలమునందు ఇప్పటివలె ఊరుబయట శౌచస్థలమైన నంచకుండునట్లు గ కత్తోటలు పెంపు చేయుచుండిరి దీనిపై గ్రామ జనాభావే యధికారమే యుండెను. ఇటులనే దేవాలయమునందుగూడ సమానాధికారమే యుండెను. ఊరివారందరను కలసి యొక యుపాధ్యాయుని నియమించుచుండిరి. అతడు వీరందరి బాలురకు సరి సమానముగా విద్యను చెప్పుచుండెను. ఇంతయేల మరణించిన పిమ్మట కాలబెట్టుటకొక శ్మశాన వాటిక గూడ ప్రత్యేకింప బడుచుండెను. మొత్తముపై గ్రామాభివృద్ధికిని గ్రామ సౌష్ఠవమునకును నేయే విషయ లావశ్యకములో నవియన్నియు సహకార మార్గముననే చేకూర్చ బడుచుండెను సహకారమునకు ముఖ్య సూత్రములు రెండే ఒకటి దమ్మిడీ తామ సహాయము చేసికొనుట మఱొకటి తనలో తామే సహాయము చేసికొనుట దీనినే ఆంగ్లమున సెల్ఫు హెల్పు, మఱియు మ్యూచువల్ హెల్పు అ యందురు. ఒకపర్యాయము యువకులు సురేంద్రనాథ బెనర్జీగారిని తామేమి చేయవలయునని యడుగగా ఆర్గనైజు అని నుడివిరి. అటులనే మఱొకసారి యడుగగా నదే ప్రత్యుత్తర మొసగిరి. కావున అర్గనైజు (నిర్మాణము) ముఖ్యము

ఉపన్యాసకులు తమ యుపన్యాసమును సాగించుచు అర్థబలమును అంగబలమును మన యొద్దను గలవనియు, కాని దీనిని వికృతముగ వినియోగింప గూడదనియు ఉదాహరణ సహితముగా తెలిపిరి.

అధ్యక్షులవారు ఉపసంహారోపన్యాసమునందు సహకారోద్యమ యావశ్యకతను నిరూపించిరి సురవరం ప్రతాపరెడ్డిగారు అధ్యక్షులకును, ఉపన్యాసకులకును వందనము లర్పించిన పిమ్మట సభ రాత్రి ౮–౧౫ గంటలకు ముగిసెను.

కరాచీ కాంగ్రెసు తీర్మానములు

(౧)

పరమపదించిన దేశ ప్రముఖులు

పండిత మోతీలాలు నెహ్రూ, మౌలానా మహమ్మదాలీ, మౌల్వీ మజ్రులుహక్, దేశబంధు జగజ్జీవను, గత సంవత్సరమున జాతీయ సంగ్రామమున ప్రాణముల నర్పించిన వీరయోగి యోగిని జనములను పరమపదించినందులకు కాంగ్రెసు వారు విషాదమును దెలుపుచు వారి కుటుంబములతో పాటు దేశీయులెల్లరు దుఃఖించుచున్నారని తెలియబరచుచున్నారు.

(౨)

కాన్పూరు అల్లరులు

కాన్పూరులో హిందూ మహమ్మదీయులకు కొట్లాటలు జనించి యనేకుల మృతికిని, మరి యనేకులకు గాయములు తగులుటకును గారణమైనందులకై కాంగ్రెసువారు దుఃఖించుచు, మృతులైన వారి కుటుంబములకును గాయములు తగిలినవారి కుటుంబములకును దమ సానుభూతిని దెలుపుచున్నారు.

ఈ యల్లరులలో సంయుక్త రాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షులును, దేశ సేవకులలోని నిస్వార్థ రహితులని పేరొందినవారును, మత వైషమ్య బుద్ధి యావంత యులేక సర్వమతస్థుల హృదయములకు నెక్కిన వారును నగు శ్రీ గణేశ శంకర విద్యార్థిగారి మరణమునకై కాంగ్రెసువారు దుఃఖించుచున్నారు. శ్రీ గణేశ శంకరుల దారపుత్రాదులకు కాంగ్రెసువారు తమ సానుభూతిని దెలియజేయుచు దేశసేవకులలో ప్రథమ గణనీయులైన యట్టి మహనీయులొకరు, సోదర దేశీయుల యున్మాదమునకు, కొట్లాటను మాన్పి శాంతిని సముచితమును సంస్థాపించి, బాధితుల సంరక్షించుటకై తమ యమూల్య ప్రాణముల నర్పించినందులకు కాంగ్రెసువారు గర్వపడుచున్నారు.

కాన్పూరులో నీ కొట్లాటలకు సంబంధించిన వారెల్లరును నీ మహనీయుని త్యాగమును వైమనస్య నాశనికి సాధనము గావించి, ప్రతిక్రియాబుద్ధి మానవలయునని కాంగ్రెసువారు ప్రార్థించుచున్నారు. ఈ కొట్లాటకు మూలకారణము లరసి హిందూ మహమ్మదీయుల వైషమ్యమును శాంత పఱచి, యీ విషజ్వాల యుత్పత్తులకు ప్రాకకుండ జేయుటకై కాంగ్రెసు వారీ కమిటీ వారిని నియమించుచున్నారు. అధ్యక్షులు — డాక్టరు భగవాన్దాసుగారు సభ్యులు — పురుషోత్తమదాసు టాండను, ఖ్వాజా మజీద్, టి. ఎ. కె. షెర్వాణి, జఫరుల్ ముల్కు, పండిత సుందరలాల్,

(౩)

రాజకీయ ఖైదీల విడుదల

గవర్నమెంటువారు కాంగ్రెసు వారితో గావించుకొనిన యొడంబడికను ఇంగ్లాండు ఇండియా దేశములకు స్నేహ సద్భావములను బెంపొందించుటకే అత్యవసరమైనయొడల, నా యొడంబడికను, బ్రిటిషువారు తమ యధికారమును వదలుకొనుటకు నిశ్చయించికొని మనఃపూర్వకముగనే చేసికొని యుండిన యొడల, నొడంబడికలో లేని రాజకీయ ఖైదీల నందరిని వెంటనే విడుదలచేసి, గవర్నమెంటువారు, దేశీయులలో కొందరి రాజకీయాభిప్రాయముల కొఱకు వారిపై విధించిన రాజకీయ ప్రతిషేధముల నెల్ల తొలగింప వలసియుండునని యీ కాంగ్రెసువారు హెచ్చరించుచున్నారు.

గవర్నమెంటువారీ తీర్మానము ననుసరించి ప్రవర్తించినచో, లాహోరు ఉరిశిక్షల వలన ప్రజలలో జనించిన వైరస్యమును కొంతవఱకు చల్లార్చిన వారగుదురని యీ కాంగ్రెసు వారు గవర్నమెంటు వారికి దెలియజెప్పుచున్నారు.

(౪)

లాహోరు ఉరిశిక్షలు

ఈ కాంగ్రెసు వారికి, రాజకీయ ప్రయోజనము నను సాధించుటకై దౌర్జన్యము నవలంబించు పద్ధతితో నెట్టి సంబంధమును లేదు. సర్వ విధముల దౌర్జన్యమును కాంగ్రెసు వారు ఖండించుచున్నారు. కాని కీర్తి శేషులైన భగత్సింగు, వాని సహచరులైన సుఖదేవ, రాజగురుల శౌర్యస్థైర్యములను వారి త్యాగ గౌరవమును కాంగ్రెసువారి మెచ్చుదలకు పాత్రమైనవి. వారి బంధు మిత్రులకు కాంగ్రెసువారు తమ సానుభూతిని దెలుపుచున్నారు.

ఈ ముగ్గురి యురిశిక్షయు కేవలము నిష్కంకోచమైన ప్రతిక్రియాబుద్ధితో గావింప బడినదనియు, నది సిక్షను దప్పింప వలయునని గగ్గోలుపెట్టిన యావత్ప్రజాభిమత ధిక్కారమనియు కాంగ్రెసు వారభిప్రాయ పడుచున్నారు.

ఈ యుభయజాతుల మధ్య సద్భావము బెంపొందింపవలసి యున్న యిట్టి క్లిష్ట సందర్భమున తిరస్కారయుక్తమైన యీ మహావకాశమును కోల్పోవుటయే గాక, విశ్వాసము నశించి దౌర్జన్య కృత్యములు గావించుచుండిన పార్టీని శాంతిమార్గమున ద్రిప్పుకొను నవకాశమును గూడ గవర్నమెంటువారు వృథాగా వదలుకొనిరని యీ కాంగ్రెసు వారు నమ్ముచున్నారు.

(౫)

గాంధి-ఇర్విను ఒడంబడిక

వర్కింగు కమిటీ వారికిని, గవర్నమెంటు వారికిని జరిగిన తాత్కాలికపు టొడంబడికను కాంగ్రెసువారు పరిశీలించి, యంగీకరించుచు కాంగ్రెసు యొక్క పూర్ణ స్వరాజ్య లక్ష్యము యథాపూర్వకముగనే యున్నదని విశదపఱచుచున్నారు.

కాంగ్రెసువారు రౌండు టేబిలు మహాసభయందు బాల్గొనుటకు సరియైన మార్గ మేర్పడినచో, నా సభయందు కాంగ్రెసు ప్రతినిధి వర్గమువారీ లక్ష్యము కొఱకే పోరాడుదురు. అందును ముఖ్యముగ సైన్యములు, విదేశ వ్యవహారములు, కోశము, ఎగుమతి దిగుమతి పన్నులు, ఆర్థిక వ్యవహారములపై దేశీయులకు పూర్ణాధికారము గలుగజేయుటకును ఇండియా ప్రభుత్వము వారి కున్న ఋణములలో న్యాయ్యప్రకారము భారతీయులను ఆంగ్లేయులు నియ్యకొన దగిన మొత్తములను నిర్ణయించుటకై నిష్పక్షపాతమైన విచారణ జేయించుటకును, నీ యుభయ దేశముల వారును పరస్పర సంబంధమును స్వేచ్ఛానుసారముగ వదలుకొన గలిగిన హక్కును బొందుటకును కాంగ్రెసు వర్గమువారు ప్రయత్నము గావింతురు.

అయితే భారతదేశ క్షేమాన కూలములని తోచిన రక్షణలను, మినహాయింపులను అంగీకరించుటకు కాంగ్రెసు ప్రతినిధి వర్గమున కధికార మున్నది.

రౌండుటేబిలు సభ కేగెడు కాంగ్రెసు ప్రతినిధి సంఘమునకు మహాత్ముని నాయకునిగా నియమించి యాయనతో సభకు వెళ్లదగిన ప్రతినిధులను నియమించుటకు వర్కింగు కమిటీవారి కధికార మొసగ బడెను.

(౬)

శాసనోల్లంఘనము

గత శాసనోల్లంఘనోద్యమమున బాల్గొని, కారాగృహవాసము తుపాకిగుండ్లు, దెబ్బలు, లాటిలు మున్నగు వానికి గుఱియై స్వగృహములు వదలపెట్టి ప్రవాసమునకు బోయి యాస్తులను ప్రభుత్వమువారి పరముచేసిన సత్యాగ్రహుల నెల్లరను నీ కాంగ్రెసువా రభినందించుచున్నారు. ఈ యుద్యమములో సమయమునకు దోడ్పడి వేలకొలది సత్యాగ్రహ దళములందు జేరిన నారీమణుల నెల్లరి నభినందించుచు, వోట్ల హక్కుల విషయములో స్త్రీ పురుషులకు భేదము చూపునట్టి రాజ్యాంగ విధానమును కాంగ్రెసు వారికి సమ్మతము కాజాలదని కాంగ్రెసు వారు ప్రకటించుచున్నారు.

(౭)

మద్యపాన నిషేధము

గడచిన పండ్రెండు మాసములందును మద్యమాదక పదార్థముల నిషేధమున దేశములో జరిగిన యభివృద్ధికై కాంగ్రెసువారు సంతృప్తిని దెలుపుచు నికముందుగూడ కాంగ్రెసు సంస్థలవారెల్లరును నీ మద్య నిషేధ ప్రచారమును మఱింత యుత్సాహముతో గావించుచుండవలయునని కోరుచున్నారు. దేశీయ నారీ జనులు గూడ, త్రాగుబోతుల శరీరాత్మలను నాశనమొనర్చు పండువంటి సంసారములను పాడొనర్చు నీ దురభ్యాసమును మాన్పుటకు బ్రయత్నింప వలయునని కాంగ్రెసువారు హెచ్చరించుచున్నారు.

(౮)

విదేశవస్త్ర బహిష్కారము

గడచిన పదిరెండు నుండియును వందలకొలది సభ్యులు గావించిన ప్రచారము వలన, పేదరయితులకు విశ్రాంతి సమయమునకు దగిన సహాయ పరిశ్రమ యేదియును లేక పోవుటచేత నానాటికి దారిద్ర్యము మితిమీరి పోవుచున్నదనియు, దానికై రాటములు మాత్రమే యీ దారిద్ర్యమును బాపగల వనియు దేటతెల్లమైనది.

ప్రజలు రాటమును, దానితో ఖద్దరు వస్త్రములను బరిత్యజించి, విదేశవస్త్రములనుగాని లేక స్వదేశీ మిల్లు గుడ్డలనుగాని కొనుచున్నారు. అందుచేత పని లేకపోవు నష్టమును, ధన నష్టమునుగూడ నుభయత్ర సంభవించుచున్నది.

ఈ యుభయత్ర నష్టము, విదేశ వస్త్రములను విదేశీ నూలును బహిష్కరించి, ఖద్దరును చేపట్టి, యది పోగా మిగిలిన దానికై స్వదేశిమిల్లు బట్టలను గొనుటవలననే తీరగలదు.

కావున భారతీయులు విదేశవస్త్రములను గొనమానవలయుననియు, విదేశబట్ట, విదేశనూలు వర్తకులు దేశములో లక్షలకొలది బీదజనుల కడుపుమీద గొట్టుచున్న యీవర్తకమును మానివేయ వలయుననియు కాంగ్రెసువారు హెచ్చరించుచున్నారు.

కాంగ్రెసు సంస్థలవారును, తదితర సహాయ సంఘములవారును, ఖద్దరు ప్రచారముద్వారా, విదేశవస్త్ర బహిష్కరణము తీవ్రముగా జేయింప వలయునని కాంగ్రెసువారు హెచ్చరించుచున్నారు.

సంస్థానపతులు గూడ నీ నిర్మాణ క్రమమున దోడ్పడి విదేశవస్త్రములను, విదేశీ నూలును తమ రాజ్యములలోనికి ప్రవేశింపకుండ జేయవలయునని కాంగ్రెసువారు ప్రార్థించుచున్నారు.

స్వదేశి మిల్లులవారు దేశముయొక్క యార్థిక కాభ్యుదయ నిర్మాణ కారకమైన యీ యుద్యమమున కీ విధముగ దోడ్పడుచుండ వలయునని కాంగ్రెసువారు కోరుచున్నారు. [౧] వారు స్వయముగా ఖద్దరును ధరించి దేశీయ పరిశ్రమకు సహాయకరమైన యీ ఖద్దరుద్యమము నభిమానించవలయును [౨] ఖద్దరుతో పోటీపడజాలిన వస్త్రములను నిర్మించుట మాని, అఖిలభారత చరఖా సంఘమువారికి దోడ్పడుచుండవలయును [౩] తమ మిల్లు బట్టలను సాధ్యమైనంతవరకు తక్కువ ధరల కమ్ముచుండ వలయును. [౪] వారు మిల్లులలో విదేశీ నూలును పట్టును, రేషను పట్టును వాడకుండవలయును [౫] దేశములోని విదేశ వస్త్రవ్యాపారుల యొద్ద నున్న విదేశీ గుడ్డ నంతయును దీసికొని దానికి బదులుగా తమ మిల్లు వస్త్రముల నిచ్చి తద్వారా దేశములో స్వదేశవస్త్ర వ్యాపారమును ప్రోత్సహించి యట్లు తీసికొనిన విదేశిబట్టల నవతల విదేశములకు ఎగుమతి చేయవలయును [౬] కాంగ్రెసు కేవలము పేదజనుల యభ్యుదయమునకై ప్రయత్నించునది యగుటచే మిల్లు యజమానులు మిల్లు పనివాండ్ర సంఘాభివృద్ధికై సహాయము చేయుచు, మంచి దెబ్బలలో వారితో భాగస్వాముల మనుమాట స్మరించుచుండ వలయును.

ఇక విదేశవర్తకు లెల్లరును కాంగ్రెసువారి విదేశవస్త్ర బహిష్కారోద్యమము యొక్క సాఫల్యతను న్యాయమును గుర్తెరిగి భారతదేశముతో విదేశవస్త్ర వ్యాపారమునుమాని భారతప్రజల యార్థికసంపత్తి నశించకుండ నిలిపి, యికముందు వ్యాపారమును తమ స్వార్థమును బట్టి చేయుటమాని యితర దేశముల యవసరానవసరములను బట్టి చేయుచుండినచో నంతర్జాతీయ మైత్రిని సంస్థాపించి, వాణిజ్య ధర్మమునకు దోడ్పడిన వారగుదురని యీ కాంగ్రెసువారు హెచ్చరించుచున్నారు.

[౯]

సరిహద్దు రాష్ట్రములు

కాంగ్రెసువారికి సరిహద్దు రాష్ట్రములపై నేమాత్రము నభిమానము లేదని ప్రచారము సాగుచుండినట్లు తెలియవచ్చుచున్నది. కావున, నీ యనుమానమును బాపుటకై భారత దేశమునకు నిర్ణయింపబడనున్న రాజ్యాంగమునందు పశ్చిమోత్తరపు సరిహద్దురాష్ట్రమునకు దక్కిన రాష్ట్రములతో బాటుసమాన రాజకీయ ప్రతిపత్తి కొసగక పోయినయెడ

వల్ల కాంగ్రెసువారికి సంతృప్తి యుండదని ప్రకటించుచున్నారు

(౧౦)

దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులు

దక్షిణాఫ్రికా తూర్పుఆఫ్రికాలలోని భారతీయుల వ్యాపారములలో వాదేశము అందు జరుగుచున్న సందర్భముల యెడ కాంగ్రెసువారు మహాతురత చెందుచున్నారు దక్షిణాఫ్రికాలో ఇదివరకొసంగిన వాగ్దానములకు భంగముగ జేయబడుచున్న శాసనములు సహజములైన హక్కులను గూడ తొలగించు చున్నవి. కాని భారత దేశ మింకను పారతంత్ర్య శృంఖలల యందు చిక్కుకొని యుండుటచే కాంగ్రెసువారు తమ విస్సహాయతను దలచుకొని సానుభూతిని జూపుటకు మించి యెట్టి సహాయము నాచరింప జాలమని ప్రకటించుచున్నారు.

అయినను భారతీయులు వలస పోయిన యా యా ప్రభుత్వములవారు స్వతంత్ర భారతదేశములో తమ దేశీయులు పొందుచుండినచో నెట్టి యాదరము బడయువలయునని కోరుదురో యట్టి యాదరమునే యిప్పుడు భారత దేశీయులకు కూడ జూపవలయునని యీ కాంగ్రెసువారు కోరుచున్నారు

(౧౧)

మతకలహములు.

కోహటు, మీర్జాపూరు, ఆగ్రా, కాన్పూరు మున్నగు పట్టణములలో జరిగిన మత కలహములు, కొట్లాటలు భారత జాతీయోద్యమమున కరిష్టదాయకములని ప్రకటించుచు నిట్టి కొట్లాటలకు కారకులైన వారును కొట్లాటలకై యసత్య వార్తలను బ్రకటించినవారును గావించెడు నిట్టి దుర్వ్యాపారములు పూర్ణముగ ధిక్కరణీయము అని కాంగ్రెసువారు తెలియజేయుచున్నారు

ఈ కొట్లాటలలో నెందరికో మానప్రాణ నష్టమైనది ఎందరో మృతినొందిరి తుదకు స్త్రీలును పసిపిల్లలునుగూడ మృతినొందిరి ఈ భయంకరములకు కాంగ్రెసువారు దుఃఖము నొందుచు మృతులైనవారి కుటుంబములకును నిట్టి బన్నములు పడి జీవించియున్న వారికిని తమ సానుభూతిని దెలియజేయుచున్నారు.

[౧౨]

బర్మావిభజనము.

బర్మాదేశీయులు భారతదేశమునుండి విడిపోవుటకు లేక స్వతంత్ర భారతదేశములో స్వతంత్రరాష్ట్రముగ నుండి యిష్టము వచ్చినప్పుడు విడిపోవుటకును సర్వవిధములైన హక్కులను గలరు.

కాని బ్రిటిషు గవర్నమెంటు వారు బర్మాదేశీయుల యభిప్రాయములను పూర్ణముగ వ్యక్తీకరించుట కవకాశమొసగకుండను, బర్మాప్రజా ప్రతినిధుల యభిమతమునకు విరుద్ధముగను నిర్బంధముగా రాష్ట్రమును భారతదేశమునుండి విభజించుటకు గావించుచున్న ప్రయత్నముల నీ సభవారు ఖండించుచున్నారు. ఈ ప్రయత్నము బర్మాలో బ్రిటిషు అధికారమును శాశ్వత మొనర్చుటకును నచ్చటి మానవ బావుల కొరకును సైన్య కేంద్రముగ నేర్పరచుటకును బర్మానుసింగపూరును చేరకుచేసి ప్రాచ్య ఖండములలో బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునకు బెట్టని కోటగా చేయుటకును ప్రయత్నించుచున్నారని కాంగ్రెసు వారభిప్రాయపడుచున్నారు.

బర్మాను బ్రిటిషు డిపెండెన్సీగా చేసి యా రాష్ట్రమందున్న బ్రిటిషు సామ్రాజ్య ప్రాబల్యమును వినియోగించి ప్రాచ్యదేశముల కపాయమును దేశల భయోత్పాతము చేయుట దగదని కాంగ్రెసువారు హెచ్చరించుచున్నారు

బర్మా గవర్నమెంటువారిచే యేర్పాటు చేయబడిన ఆదనపు అధికారములను వారు బర్మాలోని ప్రధాన సంఘముల నెల్ల నక్రమ సంస్థలుగా పరిగణించిన యాజ్ఞలను నుపసంహరింపజేసి శాంత పరిస్థితుల నేర్పరచి బర్మాయొక్క భావి స్థితిని గూర్చి బర్మాదేశీయుల స్వతంత్రముగను నిష్పక్షపాతముగను చెప్పుటకు బర్మాప్రజలయభిమతమే నెగ్గుటకు నవకాశము చేయవలయునని కాంగ్రెసువారు కోరుచున్నారు

[౧౩]

అఫ్రిడీలరాజ్యము.

భారతదేశపు సరిహద్దులందున్న దేశములతో భారతీయుల కెట్టి విరోధము లేదనియు వారితో స్నేహ సద్భావములతో నుండుటయే సమ్మతమనియు కాంగ్రెసువారు ప్రకటించుచున్నారు.

గవర్నమెంటువారు సరిహద్దు రాష్ట్రములలో నవలంబించుచున్న ఉత్సాహ పద్ధతిని సరిహద్దుల నున్నవారి స్వాతంత్ర్యము నపహరించుటకు చేయుచున్న సర్వ ప్రయత్నములను నీ సభవారు ఖండించుచున్నారు

ఈ యుత్సాహ పద్ధతిని ప్రబలీకరించుటకై భారత దేశ సైన్యములను ధనమును నుపయోగింపగూడదనియు సరిహద్దుల నున్న అఫ్రిడీలు మున్నగువారి రాజ్యమునుండి సైన్యములను తొలగింపదగు ననియు కాంగ్రెసువారు హెచ్చరించుచున్నారు

[౧౪]

స్వరాజ్య నిర్వచనము.

కాంగ్రెసువారి భావములో స్వరాజ్య స్వరూపమెట్టిదో స్వరాజ్య జనులకు సరిగా తెలియుటకుగాను వారికి సులభముగా నర్థమగు రీతిని కాంగ్రెసువారి యాశయమును ప్రకటించుట యావశ్యకము

కావున కాంగ్రెసువారి తరఫున నంగీకరింపబడు రాజ్యాంగ విధానములో స్వరాజ్య ప్రభుత్వమువా రీక్రింది విధమున దేశీయుల ప్రధానహక్కులను బ్రకటించుట కధికారముండవలయును [ఎ] సమావేశమగు స్వాతంత్ర్యము [బి] వాగ్రచనా స్వాతంత్ర్యము [సి] అంతరంగ స్వాతంత్ర్యము మతాచరణ స్వేచ్ఛ కానియిది సక్రమ ప్రజాజీవనమునకు నీతిబంధకరమై యుండగూడదు [డి] మైనారిటీలసభ్యత భాష లిపుల సంరక్షణము [ఇ] స్త్రీపురుష భేదములేక పౌరులెల్లరికి సమానములైన స్వత్వములు ధర్మములు నుండుట [ఎఫ్] ఉద్యోగములు పదవులు, అధికారములయందుగాని వృత్తి వాణిజ్యములందుగాని కుల జాతిమతము లెట్టిలోపమును సమకూర్చకుండుట [జి] పబ్లిక బావులు రోడ్లు సర్వప్రజలకు జెందిన తక్కిన యన్ని సంస్థలను వాడుకొనుటకు సర్వ పౌరులకు సమానమైన హక్కు [హెచ్] సర్వజనులకు నాయుధధారణ స్వాతంత్ర్యము ఈ విషయములో కొన్ని నిషేధము లుండవచ్చును

[౧] న్యాయమునకు విరుద్ధముగ నెవ్వరి స్వాతంత్ర్యమునకు భంగము కలుగ చేయగూడదు. ఎవ్వరి యిలునెవ్వరి యాస్తిని బ్రవేశింపగూడదు స్వాధీనము చేసికొనగూడదు

(౨) గవర్నమెంటువారు మతముల విషయములో తటస్థభావము వహింపవలయును

(౩) పరిశ్రమల పనివాండ్రకు జీవనమునకు దగినవృత్తి పనిచేయు కాలనిర్ణయము ఆరోగ్యము చెడనీని పనిపా ధాప్యము, వ్యాధి, నిరుద్యోగము సంభవించినప్పుడు తగిన యాదరువు చూపుట

(౪) పనివాండ్రకు బానిసత్వమును తత్సంబంధమైన పరిస్థితులను తొలగించుట

(౫) ఆడుకూలీలకు సరియైన రక్షణము ప్రసవసమయములలో ప్రత్యేక సదుపాయములు

(౬) చదువుకొనదగిన యీడులోనున్న బాలురను ఫ్యాక్టరీలలో నియమింపకుండుట.

(౭) లేబరు సంఘముల నేర్పరచుకొను స్వాతంత్ర్యము, తేతగాదాలను దీర్చుకొనుటకు దగిన మధ్యస్థ సంఘముల యేర్పాటు

(౮) భూమిశిస్తును తగ్గించుట రయితులు చెల్లించు వ్యవసాయపు పన్ను (రెంటు) తగ్గించుట ఖర్చులు కరిపోవని చిన్న చిన్న పొలములకై రెంటువసూలు కొంతకాల మాపుట చిన్న జమీందారుల కవసరమైనచోట నిట్టి తగ్గింపులకు బదులుగా గొంత సహాయము చేయుట

(౯) వ్యవసాయపు ఆదాయములమీద కొంత మొత్తమునకు పైగా ఆదాయపు పన్నును క్రమముగా విధించుట

(౧౦) వారసత్వముల మీద క్రమముగా పన్ను విధించుట,

(౧౧) మెజారిటీ పొందిన సర్వ జనులకు వోట్ల హక్కు,

(౧౨) ఉచిత ప్రారంభవిద్య

(౧౩) సైనిక వ్యయమును సగానికి సగము తగ్గించుట

(౧౪) సివిలు డిపార్టుమెంటుల వ్యయము తగ్గించుట గవర్నమెంటువారిచే ప్రత్యేకముగా నియమింపబడిన నిపుణులు మున్నగువారు దక్క దక్కిన యుద్యోగులెల్లరి జీతములును ౫౦౦ రూపాయలకు మించగూడదు

[౧౫] విదేశవస్త్రములను, నూలును, బహిష్కరించి దేశీయ వస్త్రవ్యాపారములను సంరక్షించుట

(౧౬) మద్య మాదక పదార్థముల సంపూర్ణనిషేధము

(౧౭) ఉప్పుపన్నును బూర్తిగా రద్దుచేయుట

(౧౮) భారతదేశ పరిశ్రమలకు సహాయకరముగను భారతీయ ప్రజాక్షేమానుకూలముగను మారకపు నాణెపు పద్ధతులను సవరించుట

(౧౯) ప్రధాన పరిశ్రమలను, దేశములోని ఖనిజ సంపదల యజమానిత్వమును ప్రభుత్వ స్వాధీనములో నుంచుట

(౨౦) పరోక్షముగా గాని, యపరోక్షముగా గాని చేయబడు నన్యాయపు వడ్డి వ్యాపారమును ఆదుపులో నుంచుట

అఖిలభారత సంఘము వారీ తీర్మానము యొక్క మూలతత్వమునకు విరుద్ధము గాకుండ దీని ద్రాయుటకు గాని మార్చుటకు గాని, యింకను గొంత కలుపుటకుగాని యధికార మొసగబడినది

ఉచితము

నిజాంరాష్ట్ర గ్రంథాలయములకు మాత్రము!

"శ్రీ శ్రీ పింగిలి జనార్దనరెడ్డిగారి జీవితము: రచనలు" అను తెనుగుగ్రంథము. నిజాంరాష్ట్రమందలి గ్రంథాలయముల కన్నిటికిని ఉచితముగా నిచ్చుటకై శ్రీయుత పింగిలి వేంకట రామారెడ్డి దేశముఖుగారు అనుజ్ఞ నిచ్చియున్నారు. కావలసినవారు వెంటనే మా గోలకొండ పత్రికాలయమునకు వ్రాసి తెప్పించుకొనగలరు.

ఇట్లు
మేనేజర్
గోలకొండపత్రిక

గోలకొండ పత్రిక

ఏజంట్లు

హైదరాబాదు

1 జి॥ ఆర్. మూర్తి రబ్బర్ స్టాంపు మేకరు & స్టాటిషనర్ గౌలిగూడ
2 నా॥ గౌరీశంకరవర్మ రెసిడెన్సీబజారు
3 టి. ధర్మయ్యాచార్యులుగారు భువనగిరి జి॥నల్లగొండ

REG No N 45

Reg. No. M. 2185

గోలకొండపత్రిక
(తూపు బజారు హైదరాబాదు దక్కన్.

సంవత్సరము చందా

రు. ౭—౦—౦
అర్ధ ,, ౩—౧౨—౦

విడి పత్రిక ౦—౧—౪

Printed and published by [illegible] the Golkonda Power Press, Hyderabad Ld tor K Balakrishna Reddy